

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วนะ
เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 โดยจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่
วันที่ 22 มิถุนายน 2566 เป็นต้นไป

โดยจะมีผลให้ต้องเปลี่ยนความผิดอาญาและความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางพินัย ดังนี้

1 ความผิดอาญาที่มี
โทษปรับสถานเดียว
ตามกฎหมายในบัญชี 1
ท้ายพระราชบัญญัติฯ

เปลี่ยนเป็นความผิด
ทางพินัยในวันที่
25 ตุลาคม 2566

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย
- ข้อควรระวัง : ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยไม่รวมถึง
(1) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น
(2) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกครั้งหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

2 ความผิดอาญาที่มี
โทษปรับสถานเดียว
ตามกฎหมายในบัญชี 2
ท้ายพระราชบัญญัติฯ

จะเปลี่ยนเป็น
ความผิดทางพินัย
เมื่อมีการตรา
พระราชกฤษฎีกา

3 ความผิดอาญาที่มี
โทษปรับสถานเดียว
ตามข้อบัญญัติท้องถิ่น

เปลี่ยนเป็นความผิด
ทางพินัยในวันที่
25 ตุลาคม 2566

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย
- อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดโทษปรับอาญาเปลี่ยนเป็นอำนาจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในวันที่ 25 ตุลาคม 2566

4 ความผิดที่มีโทษปรับ
ทางปกครอง
ตามกฎหมายในบัญชี 3
ท้ายพระราชบัญญัติฯ

เปลี่ยนเป็นความผิด
ทางพินัยในวันที่
25 ตุลาคม 2566

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยและให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองตามกฎหมายดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

รายชื่อกฎหมายในบัญชี 1
บัญชี 2 และบัญชี 3
<https://rb.gy/zr1qta>

หลักการของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

- เป็นกฎหมายกลางในการปรับเป็นพินัย
- เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว และความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เป็นความผิดทางพินัย

พ.ร.บ.นี้ กำหนดหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1 กำหนดให้ปรับเป็นพินัย ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง หรือการกระทำทางปกครอง และไม่เป็นโทษอาญา

2 กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด โดยต้องไม่เกิน จำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย กำหนดไว้

3 สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการกระทำความผิด ให้นำ ป.อาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ 1 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม ยกเว้น บทนิยาม โทษ การกระทำความผิด หลายบท หลายกระทง การกระทำความผิดอีก อายุความ

4 กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย

5 กำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันกระทำความผิด เว้นแต่ กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้ เป็นอย่างอื่นและระยะเวลาในการบังคับค่าปรับเป็นพินัย 5 ปี นับแต่มีคำสั่งหรือคำพิพากษา แต่ถ้ายึดหรืออายัด ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องไว้แล้วสามารถดำเนินการต่อได้

หลักเกณฑ์ในการกำหนด ค่าปรับเป็นพินัย

ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

- 01/ ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดกับชุมชนหรือสังคม และพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับสภาพความผิด
- 02/ ความรู้สึกผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ การศึกษา อาชีพ การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด
- 03/ ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิด
- 04/ สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด

การปรับเป็นพินัยมีข้อดี คือ

ผ่อนชำระได้

สามารถทำงาน
บริการสังคม
แทนการ
ชำระค่าปรับ

ไม่มีการกักขัง
แทนค่าปรับ

กรณีทำผิดเพราะยากจน
หรือจำเป็นต้องดำรงชีพ
สามารถปรับต่ำกว่าที่กำหนด
ตัดเตือนโดยไม่ปรับ
หรือทำงานบริการสังคมแทนได้

ไม่มีการ
บันทึกประวัติ
อาชญากรรม

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และคำสั่งปรับเป็นพินัย

1

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ ถ้ากฎหมายเฉพาะซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2

เจ้าหน้าที่คนเดียว มีอำนาจปรับได้ สำหรับอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน 1 หนึ่ง

3

อัตราโทษอย่างสูงเกิน 1 หนึ่ง ต้องทำเป็นองค์คณะไม่น้อยกว่าสามคน

4

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจพิจารณาและสั่งปรับได้ ไม่ว่าความผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใด

คำสั่งปรับเป็นพินัย ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
การกระทำความผิด

1

อัตราค่าปรับที่กฎหมายบัญญัติไว้
และจำนวนค่าปรับที่เจ้าหน้าที่กำหนด

2

ระยะเวลาในการชำระ ซึ่งต้อง
ไม่น้อยกว่า 15 วัน แต่ไม่เกิน 30 วัน

3

กระบวนการที่จะดำเนินการต่อไป
หากผู้กระทำความผิดปฏิเสธ
หรือไม่ชำระค่าปรับ

4

5

สิทธิในการขอผ่อนชำระ หรือการยื่น
คำร้องต่อศาลเพื่อลดค่าปรับ
หรือขอทำงานบริการสังคม

6

รายละเอียดอื่นตามที่เห็นสมควร
เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจ

ขั้นตอนการปรับเป็นพินัย เป็นอย่างไร

2. หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เชื่อว่าการกระทำความผิด
ให้มีคำสั่งปรับเป็นพินัย

4. การชำระค่าปรับ กำหนดให้
ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้
โดยค่าปรับเป็นพินัยต้องนำส่งคลัง
เป็นรายได้ของแผ่นดิน เว้นแต่
กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิด
ทางพินัยหรือกฎหมายอื่น
จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

6. หากอัยการสั่งไม่ฟ้อง
ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐ

8. หากผู้กระทำความผิดยินยอม
ชำระค่าปรับก่อนอัยการสั่งฟ้อง
หรือศาลมีคำพิพากษา
ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

1. เมื่อพบการกระทำความผิด
ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวม
ข้อเท็จจริงและหลักฐาน
และให้โอกาสผู้กระทำความผิด
ได้ชี้แจง

3. ให้ส่งคำสั่งเป็นหนังสือ
ไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ
ตามที่อยู่ในทะเบียนราษฎรหรือ
ที่แจ้งไว้กับหน่วยงานของรัฐ
และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่
วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏ
ในทะเบียนตอบรับ

5. หากผู้กระทำความผิดปฏิเสธ
หรือไม่ชำระค่าปรับภายในเวลา
ที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่
สรุปสำนวนส่งอัยการ
เพื่อฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

7. หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
มีความเห็นแย้งให้ผู้บังคับบัญชา
ชั้นเหนือกว่าของอัยการเป็น
ผู้วินิจฉัยชี้ขาด

การดำเนินคดี ในชั้นศาลเป็นอย่างไร

1. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

- ศาลแขวง จังหวัด หรือศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุทธรณ์คดีความผิดทางพินัย
- การกระทำความผิดเกิดขึ้นที่ใดให้ฟ้องศาลนั้น หากเกิดหลายท้องที่ฟ้องศาลท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ความผิดเกิดขึ้น
- ถ้าไม่ปรากฏชัดว่าความผิดเกิดขึ้นที่ใด ฟ้องที่ศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ ถ้าไม่ทราบที่อยู่ให้ถือที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร ถ้ามีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

2. การพิจารณาคดีของศาล

ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่

3. การบังคับชำระค่าปรับ

- หากไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินชำระค่าปรับ
- การบังคับคดีนำมาตรา 29/1 ป.อาญา มาใช้บังคับ โดยอนุโลม แต่ไม่รวมการกักขังแทนค่าปรับ
- ห้ามอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริง และจำนวนค่าปรับ
- อุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายได้ตามเงื่อนไขในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมของผู้อุทธรณ์ และภาระค่าใช้จ่ายของสังคม)
- คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

การปรับเป็นพินัย ในกรณีต่าง ๆ

1

กรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท

- ให้ปรับโดยใช้กฎหมายที่กำหนดค่าปรับสูงสุด
- ก่อนที่ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับ หากพบว่ามีกฎหมายของหน่วยงานอื่นมีค่าปรับสูงกว่า ให้ระงับการปรับและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น
- กรณีที่ได้มีคำสั่งปรับและผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้ว ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

2

การกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรม

- ให้ปรับทุกกรรมเรียงกระทง
- กรณีความผิดกรรมใดอยู่ในอำนาจหน่วยงานอื่น ให้แจ้งหน่วยงานนั้นดำเนินการต่อไป
- นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกันหรือปรับแทนกันได้

3

กรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยและอาญา

- อาญาไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัยและแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป
- สั่งปรับเป็นพินัยไปแล้วไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนและอัยการในการดำเนินคดีอาญา หากศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาสั่งลงโทษ ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ และนำค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วมาหักลบกับโทษปรับอาญา
- อาญาเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยให้คดีอาญานั้นเล็กน้อย ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญาในการเรียกร้องค่าเสียหาย
- อาญาเปรียบเทียบได้และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับอาญาตามที่มีการเปรียบเทียบ ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

4

กระทำความผิดหลายกรรม บางกรรมเป็นพินัย บางกรรมเป็นอาญา

- ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสั่งปรับเป็นพินัย
- อาญาส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา
- กรณีสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หากพบว่ากระทำความผิดเป็นพินัย ให้พนักงานสอบสวน/พนักงานอัยการ แจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

คดีความทางพินัย ยุติเมื่อใด

ข้อควรระวัง :

- ห้ามหน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัย ไว้ในบันทึกอาชญากรรม
- แต่สามารถบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดค่าปรับ กรณีกระทำความผิดซ้ำได้

ทำอย่างไร กับความผิดที่เกิดขึ้นก่อน พรบ. ควบคุมการปรับเป็นพินัย

ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่มี การเปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัย

1. หากอยู่ในชั้นการเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดำเนินการปรับเป็นพินัย
2. หากอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรืออัยการให้ส่งเรื่อง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัย
3. หากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาล พิจารณาปรับเป็นพินัย
4. ให้ผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาว่า กระทำความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นการปรับ เป็นพินัยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และไม่ถือว่าเคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด ถ้าถูกกักขังแทนค่าปรับให้การกักขัง สิ้นสุดลง ค่าปรับที่ยังไม่ชำระให้เป็นอันพับไป

อายุความ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนเปลี่ยน เป็นการปรับเป็นพินัย ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ใน วันก่อนเปลี่ยน เว้นแต่กฎหมายที่กำหนดโทษปรับ ทางปกครองใดไม่กำหนดอายุความไว้ ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

การลบประวัติอาชญากรรม

1. เมื่อได้เปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัยแล้ว ให้ประวัติ อาชญากรรมในฐานะความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย เป็นอันสิ้นผล และจะนำไปใช้ยับยั้งบุคคลในทางที่เป็นโทษมิได้
2. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็น ความผิดทางพินัยในประวัติอาชญากรรมของแต่ละบุคคล ให้แล้วเสร็จ ภายใน 365 วัน นับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิด

ปรับเป็นพินัย

ใครได้ประโยชน์

โทษใหม่

สำหรับการทำผิด
ไม่ร้ายแรง

ขอผ่อนชำระ

หรือทำงานบริการสังคมแทนได้

ไม่มีประวัติ

อาชญากรรม

ปรับอย่างเดียว

ไม่มีกักขัง

ศาลลดค่าปรับ

หรือตัดเดือนโดยไม่ปรับได้
หากทำผิดเพราะความยากจน

คำนึงถึงพฤติกรรม

และสถานะทางเศรษฐกิจ

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

ความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามบัญชีท้าย
พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

โทษทางอาญา

ค่าปรับเป็นพินัย

“เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖”